

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Допускається до захисту
завідувач кафедри менеджмент

 проф. Ю.С. Гринчук
підпис, вчене звання, ініціали, прізвище
«18» листопада 2024 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМИ РЕСУРСАМИ В АГАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ (НА МАТЕРІАЛАХ СТОВ «ПЕТРІВСЬКЕ»)

Виконав: Шкляренко Олександр Степанович

Керівник: проф. Паска Ігор Миколайович

Рецензент: доцент Заболотний В'ячеслав Сергійович

 підпис
 підпис
 підпис

Я, Шкляренко Олександр Степанович, засвідчую, що кваліфікаційну роботу магістра виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Затверджую
гарант ОПП «Менеджмент»

проф. Ю.С. Гринчук
(підпис)
«03» жовтня 2023 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра

Шкляренку Олександру Степановичу

Тема: Удосконалення управління трудовими ресурсами в аграрних підприємствах (на матеріалах СТОВ «Петрівське»)

Перелік питань, що розробляються в роботі: Сутність управління персоналом підприємства та структура системи управління персоналом. Методологія оцінки ефективності використання трудових ресурсів агропідприємствами. Економічна характеристика діяльності Стов «Петрівське». Аналіз стану кадрової безпеки підприємства за її складовими. Організаційні аспекти удосконалення системи управління персоналом аграрного підприємства. Підвищення рівня ефективності використання трудових ресурсів на досліджуваному підприємстві

Вихідні дані: законодавчі та нормативні акти України, звітність СТОВ «Петрівське», праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених з питань управління трудовими ресурсами, офіційні матеріали Державного комітету статистики України, ресурси інформаційної мережі Internet, результати власних досліджень.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Період виконання	Відмітка про виконання
Огляд літератури	Листопад 2023 - січень 2024	виконано
Теоретико-методична частина	лютий-квітень 2024	виконано
Аналітична частина	травень-червень 2024	виконано
Рекомендаційна частина	липень-серпень 2024	виконано
Оформлення роботи	вересень 2024	виконано
Перевірка на плагіат	жовтень 2024	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	жовтень 2024	виконано
Подання на рецензування	листопад 2024	виконано

Керівник

І.М. Паска
підпис

Здобувач

О.С. Шкляренко
підпис

Дата отримання завдання «03» жовтня 2023 року

АНОТАЦІЯ

Шклярєнко Олександр Степанович. Удосконалення управління трудовими ресурсами в аграрних підприємствах (на матеріалах СТОВ «Петрівське»)

Магістерську кваліфікаційну роботу присвячено: уточненню сутності поняття управління персоналом підприємства та структури системи управління персоналом; аналізу методології оцінки ефективності використання трудових ресурсів агропідприємствами; наданню економічної характеристики діяльності СТОВ «Петрівське»; здійсненню аналізу стану кадрової безпеки підприємства за її складовими; наданню пропозицій щодо підвищення рівня ефективності використання трудових ресурсів на досліджуваному підприємстві.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є розробка та обґрунтування рекомендацій щодо удосконалення системи управління трудовими ресурсами в СТОВ «Петрівське», спрямованих на підвищення ефективності праці та зниження кадрових ризиків.

Об'єкт дослідження є управління трудовими ресурсами в аграрних підприємствах на прикладі СТОВ «Петрівське».

Предмет дослідження - процеси, методи та інструменти управління трудовими ресурсами в умовах СТОВ «Петрівське».

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі та нормативні акти України, звітність СТОВ «Петрівське», праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених з питань управління трудовими ресурсами, офіційні матеріали Державного комітету статистики України, ресурси інформаційної мережі Internet, результати власних досліджень.

Структура кваліфікаційної роботи магістра та її обсяг. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять підрозділи, висновків та списку використаних джерел. Обсяг повного тексту роботи становить 74 сторінки. Список використаних джерел включає 50 найменування.

Ключові слова: управління персоналом, сільськогосподарські підприємства, організаційно-економічний механізм, оптимізація складу персоналу, кваліфікація персоналу, розподіл кадрів, умови праці, оцінка персоналу, мотивація персоналу, соціальний захист працівників.

ABSTRACT

Shklyarenko Oleksandr Stepanovych. Improvement of the labor resources management (based on the materials of "Petrivske" LLAC)

*The master's qualification work is dedicated to: clarifying the essence of the concept of enterprise personnel management and the structure of the personnel management system; analysis of the methodology for assessing the effectiveness of the use of labor resources by agricultural enterprises; provision of the economic characteristics of the activity of STOV "Petrivske"; carrying out an analysis of the state of personnel security of the enterprise by its components; provision of proposals for increasing the level of efficiency in the use of labor resources at the *investigated enterprise*.*

The purpose of the master's thesis is to develop and justify recommendations for improving the labor management system at the "Petrivske" gas station, aimed at increasing labor efficiency and reducing personnel risks.

The object of the study is the management of labor resources in agrarian enterprises on the example of the "Petrivske" gas station.

The subject of the study is the processes, methods and tools of labor resources management in the conditions of the "Petrivske" STOV.

The information base of the research was made up of legislative and regulatory acts of Ukraine, reports of the "Petrivske" STOV, works of leading domestic and foreign scientists on issues of labor resources management, official materials of the State Statistics Committee of Ukraine, resources of the Internet information network, results of own research.

The structure of the master's qualification work and its scope. The graduation thesis consists of an introduction, three sections containing subsections, conclusions and a list of sources used. The volume of the full text of the work is 74 pages. The list of used sources includes 50 names.

Key words: personnel management, agricultural enterprises, organizational and economic mechanism, optimization of personnel composition, personnel qualification, personnel distribution, working conditions, personnel evaluation, personnel motivation, social protection of employees.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ.....	9
1.1. Сутність управління персоналом підприємства та структура системи управління персоналом.....	9
1.2. Методологія оцінки ефективності використання трудових ресурсів агropідприємствами.....	18
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА СТОВ «ПЕТРІВСЬКЕ».....	25
2.1. Економічна характеристика діяльності СТОВ «Петрівське».....	25
2.2. Аналіз стану кадрової безпеки підприємства за її складовими.....	44
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА СТОВ «ПЕТРІВСЬКЕ».....	50
3.1. Організаційні аспекти удосконалення системи управління персоналом аграрного підприємства.....	50
3.2. Підвищення рівня ефективності використання трудових ресурсів на досліджуваному підприємстві.....	59
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	75

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артеменко А. К., Антощенкова В. В., Пономарьова М. С. Мотивація та стимулювання праці в ефективному управлінні та інноваційній діяльності підприємства. Вісник ХНАУ ім. В. В. Докучаєва «Економічні науки». 2020. № 1. С. 153–163. DOI: <https://doi.org/10.31359/2312-3427-2020-1-152>
2. Боденчук Л. Б., Чебану М. П. Трудові ресурси як фактор виробництва. Modern Economics. 2022. № 36. С. 19–24. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V36\(2022\)-03](https://doi.org/10.31521/modecon.V36(2022)-03)
3. Бочко О. Ю., Скриньковський Р. М., Харук К. Б. Стратегічне планування маркетингу й ефективність праці персоналу підприємства. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. Київ, 2015. С. 62–67.
4. Вишневська О.М., Костирко А. Г. Фінансовий потенціал сільськогосподарських підприємств: теоретичні і практичні аспекти: монографія. Миколаїв : ФОП Швець В.М., 2017. 268 с. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/2560>
5. Вініченко І. І. Напрями підвищення якості людського капіталу в аграрній сфері. Агросвіт. 2019. № 11. С. 3-9.
6. Вінокуров Я. Проблеми використання трудових ресурсів в Україні. Економічна правда. 2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/10/16/705494/>
7. Гавриш О. А., Довгань Л. Є., Крейдич І. М., Семенченко Н. В. Технології управління персоналом : монографія. Київ: НТУУ КПІ імені Ігоря Сікорського. 2017. 528 с.
8. Гаража О. П. Нові виклики кадрового забезпечення геодезичних та землепорядних робіт України. Modern Economics. 2021. № 30(2021). С. 65-70. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V30\(2021\)](https://doi.org/10.31521/modecon.V30(2021))
9. Данилюк О.Д., Серeda Г.В. Методи управління персоналом в умовах війни. Вісник студентського наукового товариства Донецького національного

університету імені Василя Стуса. Економічні науки. Випуск 15. Т. 2. Вінниця, 2023, С. 137-145. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/14699/14608>.

10. Деркач М. С. Актуальні питання управління персоналом підприємства в умовах війни. Збірка матеріалів Всеукраїнської наукової конференції «Українське сьогодні – 2022: реалії війни та перспективи відновлення країни» (20–21 жовтня 2022 р.). Луцьк, Донецький національний технічний університет. С. 209–211.

11. Дослідження ринку праці України під час воєнного стану. European Business Association. 2023. URL: <https://eba.com.ua/doslidzhennya-rynku-pratsi-pidchas-voyennogo-stanu/>

12. Дуда Є. О. Порівняльна характеристика фізичної та розумової праці. Актуальні проблеми безпеки життєдіяльності людини в сучасному суспільстві: матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної інтернет-конференції, м. Миколаїв, 24 листопада 2021 р. Миколаїв : МНАУ, 2021. С. 84-86. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/10466>

13. Дунда С. П. Роль трудових ресурсів в ефективному функціонуванні ресурсного потенціалу підприємства. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/dd66d876-0a58-4690-b8e7-73e3779183f7/content>

14. Єгіазарян А. С. Сутність нематеріальної мотивації персоналу підприємства та основні її компоненти. Участь молоді у розбудові агропромислового комплексу України: матеріали 32-ї студентської науково-теоретичної конференції, м. Миколаїв, 18-20 берез. 2020 р. Миколаїв : МНАУ, 2020. С. 95-98. URL : <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7031>

15. Єлець О. П., Гармаш І. О. Трудові ресурси підприємства та підходи до їх оцінки. Економіка та управління підприємствами. 2017. № 19. С. 418–422. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/72.pdf

16. Іваненко В. С. Державна політика щодо кадрового забезпечення агропромислового комплексу: пріоритети та напрями. Актуальні проблеми, пріоритетні напрями та стратегії розвитку України : тези доповідей III

міжнародної наук.-практ. онлайнконференції, м. Київ, 13 жовтня 2021 року.
редкол. О.С. Волошкіна та ін. Київ : ІТТА, 2021. С. 1076-1081. URL:
<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/10108>

17. Іваненко В. С. Комплексна безпека підприємств агропромислового комплексу, як складова система управління. Проблеми та перспективи розвитку бізнесу в Україні : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчен. і студентів, м. Львів, 19 лют. 2021р. Львів : Львівський торговельно-економічний університет, 2021. С. 295 297. URL :
<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8880>.

18. Іваненко В. С. Методичні засади формування кадрової політики підприємства з питань охорони праці. Актуальні проблеми безпеки життєдіяльності людини в сучасному суспільстві : матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної інтернет-конференції, м. Миколаїв, 24 листопада 2021 р. Миколаїв: МНАУ, 2021. С. 174-177.
URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/10505>.

19. Касич А.О. Сучасні методичні підходи до аналізу використання персоналу підприємства. Фінансовий простір. 2018. № 3 (31). С. 35-40.

20. Коцур А., Островерхов В., Бортник О. Особливості діяльності з управління персоналом в умовах війни. Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України. 2023. Вип. 27. С. 58–64. DOI:
[10.35774/rarrpsu2022.27.058](https://doi.org/10.35774/rarrpsu2022.27.058).

21. Кошій О. В. Проблеми та перспективи розвитку трудових ресурсів в Україні. Економічний форум. 2020. № 1(1) С. 140–147. DOI:
<https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2020-1-20>

22. Курепін В. М. Особливості побудови систем та механізмів управління кадровою безпекою на аграрних підприємствах. Modern Economics. 2022. № 32(2022). С. 54-61. DOI:[https://doi.org/10.31521/modecon.V32\(2022\)-07](https://doi.org/10.31521/modecon.V32(2022)-07).

23. Курепін В. М. Кадрова безпека як складова частина економічної безпеки підприємств аграрного профілю. Modern Economics. 2020. № 24. С. 94-99. URL:
<https://modecon.mnau.edu.ua/personnel-security-as-an-integral/>

24. Курепін В. М. Розвиток аграрного сектору економіки України через забезпечення безпеки на виробництві. Соціально-економічна політика та адміністрування у сфері регіонального розвитку України : зб. тез Всеукр. наук.-практ. конф., м. Миколаїв, 3-5 квітня 2019 р. Миколаїв : МНАУ, 2019. С. 109-112. URL : <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/5791>.

25. Лазарєва О. В. Питання кадрового забезпечення в системі управління земельними ресурсами. Менеджмент та підприємництво: тренди розвитку. 2018. № 1. С. 19–28. URL : <http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnnt>

26. Маляр М., Доровці А., Половко І. Аналіз індикаторів впливу на рівень добробуту населення України. Наукові перспективи. 2024. № 2(44). URL: <https://1ll.ink/pCZOK>

27. Митрофанова А. С. Трудові ресурси як фактор повоєнного відновлення економіки України в умовах постіндустріалізації. Наукові інновації та передові технології. 2023. № 5(19) DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-5\(19\)-111-122](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-5(19)-111-122)

28. Мутерко Г., Михальов Д. Особливості мотивації персоналу підприємства в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2024. № 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-141>

29. Назаренко С. А., Зачосова Н. В., Луценко О. В. Проблеми збереження та розвитку кадрового потенціалу в системі HR-менеджменту підприємства у воєнний час. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2024. № 1 (42). С. 91–96.

30. Незламна оборона: уроки України щодо формування стійкості бізнесу під час війни. URL: <https://www.deloitte.com/ce/en/services/risk-advisory/perspectives/lessons-from-ukraine-on-building-business-resilience-during-wartime.html>.

31. Олійник О. С. Шляхи підвищення ефективності управління персоналом підприємств. Глобальні та національні проблеми економіки. 4. 2017. с. 513–516.

32. Писаренко С. В., Дядик Т. В., Бих С. М. Інноваційні методи управління персоналом як чинник формування його конкурентоспроможності. Науковий

вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2020. Вип. 41. С. 61-67.
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2020_41_11.

33. Посвалюк О. Виклики та концепція змін сучасної парадигми управління персоналом підприємства для повоєнної економіки України. Економіка та суспільство. 2024. № 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/25240072/2024-59-108>

34. Продиус О.І. Теоретично-методичні основи управління персоналом підприємства. Причорноморські економічні студії. 41. 2019. с. 116–120.

35. Радіонов М. О., Марченко Д. Д., Курепін В. М. Визначення основних напрямів профілактики травматизму на підприємствах сільського господарства. Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2019. Вип. 1 (101). С. 111-117. URL : <https://visnyk.mnau.edu.ua/statti/2019/n101v1r2019radionov.pdf>

36. Саричев В.І. Управління та розвиток трудовими ресурсами України. Інфраструктура ринку. 2023. № 74. С. 109-114.

37. Сліпачик А. Військові новели трудового законодавства крізь призму судової практики. ScienceRise. 2022. 11-23. doi: 10.15587/2523-4153.2022.26898.

38. Сьомченко В. В., Конєва А. В. Дослідження сучасного стану трудових ресурсів України. Ефективна економіка. 2021. № 4. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.4.107>

39. Тарасовський Ю. В. Україні 11,7 млн економічно активних осіб, з них працюють близько 9,3 млн – дослідження. Forbes Ukraine. 2023. URL: <https://forbes.ua/news/v-ukraini-117-mln-ekonomichno-aktivnikh-osibpratsyuyut-blizko-93-mln-doslidzhennya-06072023-14650>

40. Україна: від війни до миру та відновлення. Аналітичні оцінки. Лютий 2024. URL: <https://razumkov.org.ua/images/2024/03/20/2024-PAKT-February-2.pdf>.

41. Черевко Н. О. Стан наукової розробки механізмів державного управління системою трудових відносин. 2022. 60-65. URL: 10.32851/tnv-pub.2022.5.8.

42. Череп А. В., Дашко І. М. Методичні підходи до оцінки ефективності використання трудового потенціалу підприємств. Агросвіт. 15. 2014.с. 48–50.

43. Череп А.В., Кузнецова А.В. Управління конкурентоспроможністю промислових підприємств. Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. 2018. № 1. С. 32-36.

44. Череп О., Калюжна Ю., Михайліченко Л. Особливості управління персоналом в умовах воєнного стану в Україні. Економіка та суспільство. 2023. № 48. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-24>

45. Чорнодід І. С., Василець Н. М., Петренко В. М. Особливості управління персоналом в умовах воєнного стану. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2022. №6. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-6-04-0>.

46. Шацька З. Я. Актуальні підходи до управління персоналом підприємства в умовах воєнного стану. Формування ринкових відносин в Україні. 2022. № 10(257). С. 100–104. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/20577>

47. Miroshnychenko O. M., Nelipa D., Kotova V. A., Lazarenko A. L., Sokorynskyi Iu. Transformation of labour relations in the field of education during military conflicts (International experience). Revista Amazonía investiga. 2023. 12(63):254-265. doi: 10.34069/ai/2023.63.03.24.

48. People at heart. Після року війни Райффайзен Банк утримує таланти та продовжує digital-трансформацію. URL: <https://forbes.ua/company/people-at-heart-z-pershikh-postriliv-pislya-roku-viyni-rayffayzen-bank-utrimue-talanti-ta-prodovzhue-digital-transformatsiyu-27042023-13312>.

49. Rudnicki W., Vagner I. Methods of strategic analysis and proposal method of measuring productivity of a company. Zeszyty Naukowe Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie. 2014. № 2 (25). P. 175–184.

50. Vasiuk N. O., Petruchenko N. V. Expert survey as a tool for research of the satisfaction of working conditions of the medical workers of the municipal noncommercial enterprise “Center for primary health care No. 2” of Svyatoshynsky district of Kyiv. Public management : collection. 2020. № 3 (23). Kyiv : Interregional Academy of Personnel Management, 2020. P. 62–72.